

A-S
BYRÅET FOR AVISUTKLIPP
FREDENSBORGVN. 24/26 - OSLO 1
TLF. 20 46 75

Utklipp fra:

Nordlandsposten

BODØ

Politisk tendens: Høyre

-8. -3- 1986

1189

Np - Knut Hoff

Nordmannen som var med

SCOTT

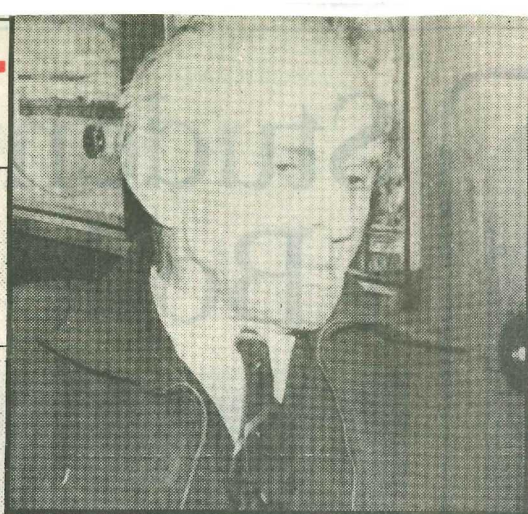
Tryggve
Gran,
Bildet er
tatt i
Cruden
Bay i
Skottland.

Scott-eksped-
sjonen legger iveri
mot Sydpolen.
(Fra filmen og
Scott og Amund-
sens kappløp i
1911)

Kaptein Robert
Falcon Scott på
vei mot Sydpolen i
1912.

Nordsjøflygeren
Tryggve Gran da
han besøkte Bodø
siste gang i sytti-
årene.

TV-serien om Scott og Amundsens kappløp mot Sydpolen har vakt akkurat så stor interesse som produsenten av den hadde håpet. Britene har reagert på nedvurderingen av deres polarhelt Captain Robert Falcon Scott. Vår egen Roald Amundsen har i serien fått en glorie om seg som kanskje ikke er bare fortjent, selv om ingen kan nedvurdere Roald Amundsens personlige mot og lederevner, hans dyktige planlegging, hans jernvilje til å nå de mål han hadde satt seg.

DIKTERISKE FRIHETER?

Diskusjonen har gått i norske aviser om Hjalmar Johansens skjebne. Det er ikke den vi skal ta for oss her, men vår egen landsmanns Tryggve Grans skjebne, som eneste nordmann i Scotts Antarktis-ekspedisjon som det forøvrig tok tre år å avvikle.

I TV-serien som har fått skryt for å ligge nær opp til virkeligheten, er det også rom for dikterisk frihet. Selv reagerte jeg på siste episode, der Gran ble baksnakket som om han var en simulans som alltid gikk og haltet, når noen så ham!...

Det er aldri kommet frem noe sted at Gran ble omtalt slik. Han var den uredde skiiinstruktøren fra Norge som hadde bare venner blant britene på ekspedisjonen, har hans nærmeste venn der, Cherry-Garrard, uttalt.

Selv uttalte Tryggve Gran noen interessante ord da han først i syttiårene ble invitert av ballongklubben til Bodø for å holde foredrag i en alder av 84 år.

– Kaptein Scott er det fineste menneske jeg noen gang har truffet! Han hadde karakter og storhet, humor og mot. Han manglet kanskje den hensynsløsheten andre kan legge for dagen...

Og Gran fortalte muntert om en håpløs vitenskapelig ekspedisjon han og tre briter hadde vært på, hvis hensikt var å studere keiserpingvinenes adferdsmønstre.

PINGVINERS ADFERD

– Det ble en fryktelig tur, med opptil 60 kuldegrader og vind. Vi måtte grave oss ned og ligge slik etpar døgn, før vi turde å returnere hovedkvarteret og våre venner der. Vi overlevde, men det vitenskapelige resultat av at vi nesten hadde satt livene våre til, må vel sies å ha vært magert. Vi fant ut at disse pingvinene når de ikke hadde egg å ruge på, så ruget de på snøballer!...

Om Roald Amundsen, sa Gran: – Jeg ble nå såpass god venn med en sånn umulig fyr som det var mulig. Jeg advarte ham, da han skulle dra avgårde med Latham, for å lete etter Nobile.

– Denne åpne flybåten egner seg ikke i Arktis, Roald, sa jeg.

Vi ruslet sammen mot Vestbanen der Amundsen skulle ta toget til Bergen hvor han skulle stige ombord i flybåten. Amundsen smilte et merkelig smil og sa at går det skitt, så får du Tryggve, sjansen til å lete etter meg!

– Og slik ble det, sa Tryggve Gran som i høy grad var med på den omfattende leteaksjonen etter vår polarhelt som aldri ble funnet.

En annen sak som Gran nevnte i Bodø, og som slo meg den gangen, var at da vår senere Nordsjøflyger og kaptein Scott noen minutter var alene i et av rommene i vinterkvarteret, like etter at Scott var gjort kjent med Amundsens endrede planer, og at han nå var blitt en alvorlig konkurrent, så sa bare kaptein Scott stille: – Gran, jeg anger nå en smule på den sjekken jeg sendte Amundsen for å hjelpe ham å nå Nordpolen...

– Det var Scotts eneste kommentar til meg angående den saken, poengterte Tryggve Gran.

TVILSOMME MASKINER!

Alle store menn og kvinner har sine særegenheter. Da Tryggve Gran fikk tilsendt flybillett for på minst anstrengende måte å kunne reise til Bodø og sitt foredrag her, kom han ikke hit før med jernbanen utpå ettermiddagen.

På spørsmål hvorfor han foretrakk å bruke tog på den lange reisen, svarte mannen som fløy som første mann og alene over Nordsjøen i 1914:

– Jeg har ingen tiltro til disse maskinene uten propeller! Dessuten får man se langt mer av landet når man reiser med tog!

En uttalelse jeg formoder NSB setter pris på!

Om det påståtte kappløpet mellom Scott og Amundsen mot Sydpolen er det interessant å merke seg Scotts sønn, Peter Scotts forord til boken «Scotts last Expedition» som inneholder Scotts dagboknotater. Der skriver Peter Scott: Min far nektet å skyve tilside sitt vitenskapelige program ved å delta i noe kappløp mot Sydpolen. Amundsen nådde polpunktet først, den 16. desember 1911, min far og hans menn kom dit 17. januar 1912.

TRAGEDIEN

I sitt siste dagboknotat like før han døde, skrev kaptein Scott med stor kaldblodighet: «Had we lived, I should have had a tale to tell of the hardihood, endurance and courage of my companions that would have stirred the heart of every Englishman. These rough notes and our dead bodies must tell the tale.»

Tryggve Gran var med og fant Scott og hans omkomne kamerater. Det var en tragedie han aldri glemte selv i høy alder. Tryggve Gran døde etter at han var fylt 91 år, i 1980.